

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

GÁL ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.

Vármegyei körjegyzőknek, tanítóknak és községi elő-

járságoknak egész évre 8 korona.

Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromsoros petitsor térfogata 20 fillér.

Nyilttér sora 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetését és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A főispán a lisztellátásról és a rekvirálásról.

— Értekezlet a vármegyházán. —

Vasárnap délután a vármegyháza aranyeziradás fehér nagytermében, amely nemrég a lélektépő gyász tanúja volt s amelyben fekete gyászfátyol alól rajzolódnak elő még mindig a háboru legnagyobb halottjának vonalai, a szürke, mindennapi életnek egyik legmindennapibb kérdése került szőnyegre és pedig feltétlenül autentikus hang megvilágításában.

Ha nem biznánk Gömörvármegye közönségének erős érületnemességében, ha nem ismernénk példákat arra vonatkozólag, hogy ez a közönség a végsőkig fel tud lobbanni s a végsőkig tudja önmagát fegyelmezni s ha nem lenne feltétlenül bizalmunk az intézőkörök kezének erejében és igazságában, talán a szomorú toll csüggedt és csüggesztő szavakat morzsolna egymás után.

Az aprólékosságig hűséges tudósításunk beszámol erről az értekezletről, itt csak a közhangulatnak kell kifejezést adni s a közhangulatot kell az ujság betolyásoló szavával megstimmelnünk.

Nos, a közhangulat átérezte és megértette *Kubinyi Géza* szavait. A közhangulat nem volt okatlanul felesapongó, nem is rezignáltan elkeseredő, magyar szívvél és magyar lélekkel érezte meg mindenki és fogadta meg mindenki az igények leszállításának szükségét, a gyomor kívánságainak megfékezését és ha úgy kell: *a koplalást is!*

Átérezte mindenki és zugolódás szava sehol sem hallatszott.

Hát zugolódott odakünn Bukarest felé hóban, fagyban és vízben előregázoló honvédünk, ha a rossz utak, az ellenségnek a trént elzáró gránáttüze napokig nem juttatta a mindennapi kenyérhez?...

Hát szabad nekünk zugolódunk most, mikor a tréntünk elmarad kissé, az ellátásunk nem lesz az eddigi méretekhez hasonló, most, mikor az ellenség gránát-esős zárótüze a közlelmezés terén is nehézségeket okoz?

Nem szabad! Ha kell koplalunk — ha kell a lelkünk egy darabját, a testünk melegét is odaadjuk, csak a haza álljon, csak a haza éljen, a diadal zújon, a honvédek ne éhezzenek s a béke jöjjön csendes, de biztos léptekkel felénk.

E hó 3 án, vasárnap délután 3 órára egyes közlelmezési kérdések megvilágítása végett értekezletre hivta össze *Kubinyi Géza* főispán Rimaszombat város közönségét.

A hívó szóra több százan töltötték meg a vármegyháza nagytermét, bizonyosságul annak, hogy a *Kubinyi Géza* szavára szívesen állanak sorba, de dokumentálva azt is, hogy a közlelmezés képezi ma az emberek érdeklődésének legtöbb tárgyát.

A hosszú zöld asztaloknál a város intelligenciája foglalt helyet, az asztalok mögötti falnál a város társadalmának érdeklődő asszony-ságai, élükön a főispánnéval és alispánnéval.

A teremben vegyesen állt és ült a város higgadt polgársága, kereskedői, asszonyai s impozáns csend fogadta a főispán szavait.

Az elmúlt héten az országos közlelmezési hivatal elnökének rendelete folytán felment Budapestre — mondotta a főispán — hogy a közlelmezésre és közlelítésre vonatkozólag tanácskozzék és tájékozódjék. Ezen tanácskozmány és tájékozódás eredményeképpen arra határozta el magát, hogy Gömörvármegye intelligens közönségének jóindulatát veszi igénybe, hogy a nehéz feladatokkal sikeresen megbirkózhasson. *A rossz termésünk ma már nem titok* s azt is mindenki érzi, hogy gyökeres orvoslásra van szükség s ez annál égetőbb, mert a szerzett információk szerint

márczius végével elfogy a liszt

és akkor a harcztéren hőiesen küzdő katonáink küzdelme értéktelenné válik, mert — ki tudja — nem-e leszünk kénytelenek a fegyvert letenni?!...

Ha a harcztérre küldött véreink lelkesedéssel életüket áldozzák fel, nekünk sem szabad nehéznünk találnunk, ha ebből a küzdelemből ki kell vennünk részünket s áldozatkésztségünket meg kell feszítenünk.

A kormány kötelességérzetének tudatában megragad minden eszközt, hogy a fenyegető veszélyt elháríthassa. Az eszközök legnagyobb részét „papirosformák”, mert számításukat a sokszor bizonytalan statisztikára kell bazirozniok. A provincián lévő közigazgatásra vár az a nehéz feladat, hogy a papirosformák alapján kiadott rendelkezéseket végrehajtsa.

Ez a végrehajtás nehezen, súlyosan és fájdalmasan fog mindnyájunkat érinteni.

Hogy ez a végrehajtás a közönség belátása mellett, a közönség közreműködésével történjék, meg kell állapítani azokat a végső határokat, melyekig közigazgatásunk elmehet.

Ha csak arról volna szó, hogy a rendelkezés végrehajtása a közönségre nézve s önmagunkra nézve súlyos és fájdalmas lehet, kötelességünk tudatában ha szemrehányással illetnének is bennünket, eleget tennénk a rendelkezéseknek. De van ennek a kérdésnek egy nemesak komoly, de az önérzetünket is érintő része.

Az új rekvirálás küszöbén állunk, Gömörben eddig 85 waggon gabonanemű rekviráltatott, a

mostani rendelkezés szerint rekvirálni kell 700 waggont. Gömörmegye szüksége volt 68 waggon burgonya. Az utasítás az, hogy rekviráljunk magunknak s ezen kívül a köz részére 500 waggont.

Ezek természetesen papiros-formák. Senki sem vehet onnan el, ahol nincsen.

A rekvirálást az alispán kezébe teszik le, akinek rendelkezésére áll a pénzügyőrség, csendőrség s ha kell a katonaság is.

Ha az alispán nem tudná feladatát keresztülvinni, egy miniszteri kiküldött jön a megyébe s ha ez és a katonai szervezetünk sem éri el a kellő eredményt, akkor a német közigazgatást állítják be s ez fogja a rekvirálást végezni.

Ennek így kell lenni, mert azt a szimpatitát, melyet honvédek a német nemzetben felébrésztettek, nem szabad engednünk alástüledni azáltal, hogy az országunkon végig iramló s értünk is harczbamenő német katonaság azt lássa, hogy mi nullás lisztből készült cipókkal vendégeskedünk.

Mi még halvány mértékben sem vettük ki részünket a küzdelemből oly irányban, hogy háztartásunk kereteit összébb szorítsuk. *Pedig meg kell hoznunk és meg kell hozatnunk ezt az áldozatot!*

Ne a zugolódás legyen a kenyerünk, de mutasson rá mindenki, a becsület szavára hallgatva, ha a szomszédjánál csak egy font elrejtett liszt is van.

Báró Kürthynél vállalta a felelősséget azért, hogy az alispán kezében kellő eredménnyel jár a rekvirálás. Ismeri a megyéjét és tudja, hogy a kötelességteljesítés nem idegen a közigazgatási tisztikar előtt.

Annak kijelentése mellett, hogy jobb a koplalást ma megkezdni bizonyos normális mértékben, mint márcziusban az éhínséget magunkra provokálni, kéri, hogy a lisztadagok leszállításának legalacsonyabb mértéke felől tanácskozzanak az egybegyűltek.

Ezután *Lukács Géza* alispán, udvari tanácsos szólalt fel s mondott köszönetet a főispánnak a helyzet megvilágításáért. — Konstatálja, hogy az eddigi lisztellátás nem felelt meg a követelményeknek, mert az alispánnak rendelkezésére bocsátott liszt-quantum igen kevés volt. Az igények restringálása igen erős mértékben szükséges s hivatkozik Aradra, ahol 50 százalékos adag leszállítást rendeltek el.

A főispán, *Sichert Károly* konzervgyári ig., *Sütleő István*, *Szakall Andrásné* és *Ráróssy Gyula* hozzászólása után az értekezlet elhatározta, hogy a mostani 720 kgros lisztadag leszállítását 45 kg-ra, a 9 kgros lisztadag leszállítását 6 kg-ra, az őstermelők 18 kgros lisztadagját 11 kg-ra leszállíthatónak tartja.

A főispán megvilágította ezen leszállítás nagy eredményességét azon egyszerű adattal, hogy az ily mértékű leszállítás csak az őstermelők készleteiből több mint 300 waggont bocsát a közfogyasztás rendelkezésére.

Kéri, hogy a most folyó készlet összeírás-

nál vallja be mindenki becsületesen készletét s nem szabad a közigazgatás munkáját megnehezíteni azzal, hogy valótlan adatokat mondának be. Rimaszombatban a cukorösszeírásnál például több ellátandó lett bejelentve, mint a város lakosságának száma békeidőben.

Mindenkinek a köteleességteljesítését várja ma a haza s ahogy az árulót a harcztéren golyó és kötél bünteti, úgy kell eljárni a társadalom ítélőszéke előtt azokkal az árulókkal szemben, akik idehaza hitvány czélokot többre becsülnék a haza üdvénél!

A gyűlés a főispán éltetésével ért véget.

*

A közönség lelkében megfogadta, hogy a főispán szavait követi és úgy hagyta el a termet. Mint az alispáni jelentésben is olvasható, *Jolsván* és *Tornalján* volt ugyan e tárgyban gyűlés és mindenütt a legmesszebbmenő belátással fogadta a közönség a parancsoló szükség szavát.

Az alispán jelentéséből.

(A király halála. — Mihalik Dezső emlékezete.)

A közlélemzés nehézségei.)

Lukács Géza udvari tanácsos, alispán az e hó 16-án tartandó vármegyei rendes közgyűlésen a szokottnál is tartalmasabb jelentést terjeszt elő, melynek bevezető és érdekes részét alább közöljük. A jelentés nem befejezett, további része a várm. „Hivatalos Lap” legközelebbi számában lesz olvasható.

Tekintetes vármegyei közgyűlés!

A vármegyei közigazgatás legközelebb lefolyt állapotáról van szerencsém tisztí jelentésemet a következőkben tiszteletteljesen előterjeszteni:

Mielőtt azonban a kérdéssel foglalkoznék, fájdalomtól remegő szívvel jelentem a tekintetes vármegyei közgyűlésnek, hogy országunk édes atyja: a legelső magyar ember, dicsőségesen uralkodó, fenkölt lelkű koronás királyunk, *I. Ferencz József* ő Felsége, kit nemcsak a *nagy*, de a *jóságos* névvel is méltán illethetünk, áldásos életének 87-ik, bölcs uralkodásának pedig 69-ik évében, folyó évi november hó 21-ik napján Schönbrunn kastélyában rövid szenvedés után Őseihez térve, jobb létre szenderült.

Bár vármegyénk közönsége a szomorú eset alkalmából Főispánunk ömeltóságának ünnepi beszédjével kapcsolatban már foglalkozott és törvényhatóságunk úgy a temetésen való részvétel, valamint a gyász külső megnyilatkozatai érdemében is meghozta határozatát és ehhez képest megdicsőült Felséges apostoli királyunk érdemei jegyzőkönyvünkben megörökítve lettek, jól lehet a nagy király történelmi alakjának méltatása tisztí jelentésem keretét messze túlhaladja, — jól esik nekem felemlíteni és megállapítani, hogy a megdicsőült uralkodó azon időponttól kezdve, a midőn nemzeti védasszonya: a számunkra az égből küldött feledhetetlen Erzsébet királyné és hazánk bölcsé Deák Ferencz közreműködésével nemzeti tünkkel a kiegyezést megkötötte s magát szép országunk királyává megkoronáztatta, velünk szívben és lélekben összeforradt, s királyi esküjét olyként tartotta meg, mely által magának az „Európa legalkotmányosabb uralkodója” elnevezését vívta ki. És ha mulólag voltak is perczek, a melyek király és nemzet között nézeteltéréseket mutatnak, ezek az emberi agy gondolkodása különbözőségének, de semmi esetben sem annak tulajdonítandók, mintha magyar birodalmának s ebben a magyar nemzetnek valódi érdekei ellen szándékozott volna vétetni.

Ő immár a történelemé; mi pedig sebhedt szívvel kísértük őt végső pihenőjére, hol a sokat szenvedett szívének már nem fáj semmi; de e mellett bizunk a magyarok Istenének jóságában, hogy e sokat szenvedett magyar nemzetnek is meghozza a méltánylást és elismerést, valamint annak jogosult eredményeit IV. Károly király jogára alatt, aki a harcztér közvetlen tapasztalataiból tudja, miként birodalmának s uralkodó házának hitebb és megbízhatóbb alattvalója a magyarnál nincs!

Szükebb hazánk: Gömör és Kishontvármegye közönségét is sulyos csapás érte az által, hogy folyó évi november hó 18-án ploszkói

Mihalik Dezső vármegyei bizottsági tag nemes szíve megszünt dobogni, itthagynván szülő vármegyejét, melynek magyar kulturájáért annyit dolgozott és áldozott, — és szeretett családját, melynek boldogítása szíve legszentebb feladatát képezte.

Mihalik Dezső 1848. évi márczius hó 15-én, a szabadság, egyenlőség és testvériség proklamálásának magyarországi nagy napján született. Atyja: Pál, a herczeg Kóburg-uradalom közbeesülésben állott ügyésze, a leggondosabb nevelésben részesíté, s tanulmányainak befejezése után külföldi utra küldte ismereteinek ki szélesítése végett.

Az ifjú Mihalik Dezső 1871-ben ugyancsak herczeg Kóburg Ágoston uradalmában mint alügyész kezdette meg pályafutását, 1874-ben ügyészi, az 1890-es években pedig főügyészi állásra méltattott s mint ilyen elnöke volt az uradalom igazgató tanácsának, s nemcsak mint elsőrendű jogász, de e mellett mint kiváló emberbarát és hozzá nem férhető puritán lelkületű hazafi a hitbizományi uradalom birlalójának és fenséges családjának benső bizalmas emberévé lön.

Hivatalának széles tevékenységi köre nem nyújtott elegendő anyagot páratlan munkaerejének; nemes hazafiai ambíciója sarkalta nagy tettek végrehajtására; így szövetkezett össze vármegyénk egyik főbüszkeségével: Szontagh Bertalan akkori alispánjával és Grünwald Béla Zólyomvármegye hírneves alispánjával látott hozzá a Murányvölgyön felburjánzott panszlivizmus szétrobbantásához; melynek helyére áltami hozzájárulással létesített a nagyrőczei polgári fiu és felsőbb kereskedelmi iskola, mely áldásos és magyar nemzeti irányu tevékenységét az ő elnöksége alatt évtizedeken át lankadatlanul teljesíté.

Ha csak ennyit tett volna is, megérdemelné hazánk és vármegyénk háláját; ámde ezzel nem elégedett meg, hanem Nagyrőczen megalakította a magyar nemzeti kultúra szolgálatára hivatott műkedvelői színtársulatot, a magyar kaszinót a tót „Pomocnica” ellensúlyozására, a nagyrőczei takarékpénztárt; s a magyar nemzeti szellem terjesztésére nemcsak jövedelmének egy tekintélyes részét fordítá, de e mellett szülei örökségéből mintegy 200000 koronát is a haza szent oltárára áldozott. És hogy önzetlensége még teljesebb legyen, hathatósan járult egyik nagybátyjának azon elhatározásához, mely szerint vármegyénk magyar közművelődési egyesülete 200000 korons alapítványnyal láttassék el, holott ezen vagyon egyik jelentékeny része, mint örökös, bizonyára őt avagy övéit boldogíthatta volna.

Ennyi önzetlen munkásság vármegyénk közönségének figyelmét az ő tisztelt személyére irányítá s 42 évi vármegyei bizottsági tagságából 33 évet közigazgatási bizottságunknak előkelő tagjaként töltött el, minden alkalommal nagy lelkesedéssel választatván újra meg; de e megtiszteltetést is nagyban érdemelte ki; ott volt ő Máriássy Andor, Hanvay Zoltán, Szent-Iványi Árpád, Hevessy Bertalan, Marton János és a többi jelesek körében mindig, ahol tenni és dolgozni kellett vármegyénk javára.

Bokros érdemeinek előismeréseként Felséges urunk „ploszkói” előnévvel, magyar nemességgel ruházta fel a különben is legnemesebb férfit, Ferdinánd bolgár király pedig a bolgár polgári érdemrend tisztí keresztyével ékesíté; ámde a kitüntetések el nem ragadták; megmaradt mindvégig szerény, kötelesség ösmerő hű tisztviselőnek, igaz magyar hazafinak és meleg emberbarátí érzelmekkel felruházott páratlan jó barátnek, ki mástól semmit sem irigyelt s mindenki szerencsésjén, előmenetelén örvendeni tudott!

Az 1914. év folyamán bekövetkezett agyvérzés folytán előállott munkaerőbeli korlátossága leszorította őt a köztevékenység mezejéről, ellenben tisztí állásával kapcsolatos köteleit élte utolsó napjáig hűségesen végezte.

Ámbár halálesete nem váratlanul jött, mégis megrendít az mindnyájunkat, egy oszlopos ember dőlven ki benne a közélet mezejéről, kinek dicső multat s maradandó emléket biztosít vármegyénk történetében az ő közhasznú és hazafias, évtizedekre menő munkálkodása.

Fájó szívvel jelentem, hogy nekem, a kit az igaz barátság 35 éves szent kötelékéi csatoltak

a megboldogulthoz, nem adatott meg a mód beteges állapotomra tekintettel, hogy vármegyénk ezen nagy halottját utolsó nyugvó helyére kikísérjem; de nem is helyettesíthettem magamat, mert törvényszerű helyettesem ágyban fekvő beteg volt, a II-od főjegyző pedig külfoglalkozást teljesített; sőt, hogy bánatom még teljesebb legyen, a törvényhatóság nevében általam idejében elküldött koszoru sem érkezett meg — a rossz közlekedési viszonyok miatt — a temetésig; s így az a koporsóra helyezhető sem volt. Gondoskodásomnak fogja azonban tárgyát képezni, hogy néki a vármegye tisztelőtének adója megfelelően leróva legyen.

Mindezek után tiszteletteljesen javallom, hogy a törvényhatóság nagy fiának: néh. Mihalik Dezső vármegyei bizottsági tagnak valóban kimagasló polgári erényeit és illetve érdemeit az utókor követendő példajaképpen is jegyzőkönyvében örökítse meg, s elhunyt felett érzett fájdalmas részvétét a gyászoló családnak részvétírat intézése útján tudomására hozni méltóztassék.

Ugyancsak elhalálozott Braun Zsigmond vármegyei bizottsági tag is folyó évi november hó 30-án Budapesten. A megboldogult, mint rimaszombati vaskereskedő, általános tisztelőnek örvendett; ennek köszönhetette, hogy a helybeli kir. törvényszék kereskedelmi tanácsosául méltattott; különösen mint bankigazgató a közgazdaság terén szerzett érdemeket. Legyen neki könnyű a föld!

Ezek után bejelentem, hogy a vármegyei közigazgatás a felettébb megfogyatkozott munkaerő mellett is rendes medrében haladt; a sürgős ügyek gyors elintézése megtörtént, míg a halasztást török bizonyos késedelmekkel láttattak el; de ez nem is lehetett másként, hisz a központban dr. Fornét Gyula várm. főjegyző november elejétől kezdve folyton beteg s ugyancsak betegség miatt ideiglenesen munkaképtelenné váltott Szeleczky Árpád és Kubinyi Zoltán vármegyei árvaszéki ülnök is; a kultisztviselők közül pedig Madarassy Iván ratkói járásbeli főszolgabíró, Alitisz Aladár putnoki szolgabíró és Söldos Bertalan tornaljai járásbeli főszolgabíró kellett hosszabb szabadságra engednem. Most látni már, mennyire hiba volt az, hogy hazafias fellelkesültségünkben csupán csak azon tisztviselők felmentését kérelmeztük, akiknek itthonmaradása a közszolgálat legszorosabb értelmében elkerülhetlenül szükséges volt, midőn sajnosan kell bejelentem, miszerint csak egy ideiglenes díjnek alkalmazása is alig leküzdhető akadályokba ütközik; de bizonyítja e körülmény azt is, hogy mennyire nem volt igazsága némelyeknek, akik a vármegyei közigazgatás vezetőit azzal gyanúsították meg, mintha a katonai szolgálat alól való mentesítésre való ajánlások körül nem a kívánt rigo rozitással jártak volna el.

A lakosság élelmezési kérdésének megoldása képezi ez időszakos feladatok legnehezebbjét. Már az aratás után tisztában voltam azzal, hogy vármegyénk lakosságának szükségletén kívül alig maradhat valami elszállításra való kenyérmag termény, ennek tudatában tettem meg tiszteletteljes előterjesztésemet a nagyméltóságú m. kir. miniszteriumhoz, felhatalmazást kérve ahhoz, hogy a vármegyénk területén lévő községek lakosai községeink bármelyikében jogosultak legyenek az őket megillető kenyérmagvak beszerzésére. Sajnos, hogy az illetékes miniszteriumok ezen kérésemet nem hallgatták meg; még sajnosabb, hogy amidőn ismételt felterjesztésemre és Főispánunk ömeltóságával történt személyes közbenjárásunkra a bevásárolási körzet kibővített, a Haditermény r.-t. a bevásárolási igazolvány nyomtatványait oly késedelmesen bocsájtották járásbeli főszolgabírák és polgármesterek rendelkezésére, hogy lakosságunknak a bevásárolásra alig néhány napi idő jutott. Így tehát törvényhatóságunknak éppen a legterméketlenebb vidéken élő lakossága maradt ellátatlanul már csak azért is, mivel a Hadi termény r. t. bizományosai és albizományosai a legnagyobb buzgalommal láttak a termények megvásárolásához és elszállításához; a minek természetes következménye szerint lakosságunk igen nagy része magát ellátni nemcsak nem tudta, hanem még a hasztalan utazás költségeivel is megterhelve lett.

Az ezek szerint kenyérmagvakkal szűkül-

ködök a hatóságilag ellátandók kimutatásába felvették ugyan, azonban a kívánt eredmény nélkül, mert a havi 63 waggon lisztszükséglet fedezésére alig 15 waggon bocsájtatván rendelkezésemre, a jogosult új igények kielégítését nem eszközölhettem; az élelem nélkül maradtak viszont — különösen városainkban — csaknem lázongani kezdettek az éhségkényszer hatása alatt.

Hogy ezen áldatlan helyzeten segítsék, burgonya beszerzését tűztem feladatommá s 68 kocsis rakományok biztosítását eszközöltem a meghatározott vételi ár beszolgáltatása útján. Ámde ezen reménységem is csalékonyan bizonyult, mert nemcsak hogy ezen mennyiséget meg nem kaptam, de sőt 500 waggon burgonyának igénylésével lettem megterhelve s e mellett utasítottam, hogy a 68 waggon szükségletet ugyancsak az itteni burgonyatermésből fedezzem!

E tekintetben a munkálatokat megindítottam, ámde annak eredménye — szerény véleményem szerint — megnyugtató nem lehet, mert vármegyénkszerre általános a panasz burgonyatermésünk siralmas volta miatt.

Ily viszonyok között érkezett meg az országos közlélmzési hivatal elnökének azon rendelkezése, melynek értelmében a havonkénti és egyéni adagolás leszállítása rendeltetett el s a közlélmzési vármegyei vezetése, Somogyvármegye törvényhatóságától eltekintve, a Főispánok hatáskörébe utaltatott.

Távol áll tőlem ezen magas rendelkezésnek alkotmányjogi és közigazg. szempontokból való bírálat tárgyává tétele, de akkor, amidőn a nagyfentosságú hadjárat — tehát állami létünk és fennállásunk érdekében mindenki fokozott munkateljesítésére van hivatva, a hadifoglyok pedig az élelem mérvének csak korlátozott leszállítása mellett már békétlenkedésüknek adtak kifejezést s e miatt a szökések is napirenden vannak, azt hiszem, hogy a helyzet orvoslásának kulcsát nem az intézkedésekre hivatott hatóság megcserélésében kell keresni és megtalálni. A vármegye közönségének megnyugtató céljából azonban bejelentem, hogy ezen kérdést Főispánunk ő méltóságával közös egyetértéssel és jóakarattal, a nagy cél helyes szolgálata érdekében, saját házi körünkben akként rendeztük, hogy az élelmzési ügyosztály vezetésével dr. Söldös Béla vm. II-od főjegyző biztatván meg, a közlélmzésre vonatkozó ügydarabok jövőben is az alispáni iktatóba iktatassanak, a pénz utalványozása pedig az alispáni jogkörébe meghagyassák. Kérem tehát, hogy ezen megállapodásunkhoz jóváhagyását megadni kegyesen méltóztassák.

Folyó hó 5-ikén érkezett meg hozzám az orsz. közlélmzési hivatal elnökének 5000/916. számú rendelete, melyben szoros köteletségemre tétetett a 3973—916. számú kormányrendelettel elrendelt újabb rekvirálás teljes szigorral való végrehajtása; már ezt megelőzőleg — megkérdezésem s hozzájárulásommal — összehívta Főispán ur ő méltósága Rimaszombat r. t. város lakosságát, majd e hó 7-ik napjára Jolsvára a nagyrczei járás, ugyszintén Jolsva és Nagyrcze város, deczember 8-ik napjára pedig Tornaljára a putnoki és tornaljai járások lakosságát értekezletre a célból, hogy nyilvánvalóvá tétetvén, miként egy rekvirálás, valamint ezzel kapcsolatban az adagolás mérvének leszállítása a hadviselés érdekében a hadjárat győzedelmesen dicsőséges befejezhető szempontjából elkerülhetetlenül szükséges, a hazafias lelkesedés felkeltése mellett ezen súlyos áldozathozatal lehetőség szerint megnyugvással történjék. Miképen sikerült e cél elérése, azt a Tekintetes Vármegyei Közgyűlés van hivatva elbírálni, nekem azonban köteletségem kinyilatkoztatni, hogy tett intézkedésemet a legteljesebb szigorral és minden személyválogatástól mentesen kell végrehajtanom, jól tudván, hogy mi forog kockán. Mit édes mindnyájan tudjuk, hogy a Haza érdeke mindenek elé teendő.

Világháboru.

A mult hét óta rohamosan fejlődnek a romániai háborus események. Románia azóta megvívta Marne menti csatáját Bukarest főváros védelmére az Argesu

folyó mellett. Ez a csata azonban, a mely a Párist védelmező Marne menti csata mintájára készült, igen súlyos vereséggel végződött a románokra nézve. Bebizonyosodott a latin közmondás: si duo faciunt idem, non est idem; vagyis magyarul: ha ketten cselekszenek egy bizonyos dolgot, az nem lesz egyformán megtéve. — Pitestitől délkeletre folyt le a nagy ütközet deczember első napjaiban s ott az I. román hadsereg megsemmisítő vereséget szenvedve, szétbomolva menekült Bukarest felé. A foglyok száma 12000 fölött van, sok ágyuval municzióval és élelmiszerrel, a mi a hadseregek ellátását igen megkönnyíti.

Egy uttal azonban kettős munkát végeztek seregeink. Nemcsak Bukarest védőit verték meg döntően, hanem a román seregek Kampolungnál álló részét, annak hátába kerülve felgöngyölték s míg Erdély felől kergették őket, addig egy seregünk elállta utjukat és a futókat újra szétverte.

A Duna felől érkező seregek is nagy munkát végeztek ezalatt, mert Giurgiu-ból indulva a Nealjovot és Argesut elérték s így Bukarest védő művei előtt állottak. A román seregek Bukarestnél sok orosz erősítést kaptak s rövid időre a Nealjovon át visszanyomták a német-bolgár hadakat, de már két nap múlva jött a német nagyfőhadiszállás jelentése, hogy az Argesu folyón újra áttörtek s megverték a tulnyomó számú román-orosz seregeket s Bukarest erődjai alatt állanak.

Szerdán magán hírek érkeztek Bukarest elestéről, de a hivatalos jelentés nem igazolta ezt a hírt, hanem a jelentésnek adatai igen fontos dolgokat tartalmaznak, a melyek hadiszempontból fontosabbak Bukarest elfoglalásánál is. Arról van szó, hogy Falkenhayn hadai Targovisteába értek s onnan Ploesti felé indultak, délbre szintén átlépték a Targovisteai bukaresti vasutvonalat s így míg Bukarestet észak felől készülnek bekeríteni, addig a Predeal és Sinaja között álló román seregek a hátába kerülve, azt is felgöngyölitik s a felgöngyölítés kihat még az Erdély szögleténél álló román-orosz seregekre is, a melyek a Bodzai szorosnál állanak s így már esetleg a moldvai frontot is megingathatják a gyorsan és ügyesen végzett hadműveletek. Ezért nem baj, ha Bukarest még nem is esett el. Annál nagyobb lesz a siker.

Csütörtökön megjött a hivatalos jelentés Bukarest és Ploesti elfoglalásáról. — Egyuttal sok zsákmányt ejtettek és már Sinaját is elfoglalták seregeink, tehát megmozdult a következő ellenséges szárny is visszafelé. Bukarest elfoglalásának öröme országsszerre megszólaltak a harangok.

Dobrudzsában az ellenség már nem támad.

Az oroszok támadtak Erdély keleti határán és a Kárpátok máramarosi széléin Bukovinában. Támadásuk hat napig igen heves és kemény volt s néhány hegyet és árkot el is foglaltak. De már a hetedik napon visszafoglalták seregeink, a mit 6 nap alatt elvettek tőlük. Így az oroszok támadásai nem vették le

a terhet a románokról, a mellyel nyomják őket a mi seregeink végső veszedelmébe. Galicziában és Dünaburgtól délre is voltak kisebb orosz támadások, de nem sikerültek.

Macedóniában sem sokat értek a francia-szerb-olasz angol seregek támadásai; mindössze egy magaslatot foglaltak el a Cserna mellett.

Görögország népe föllázadt az entente követelései ellen s önkéntes seregek megverték az Athén ellen induló francia csapatokat, mire ezek engedtek követeléseikből s egyelőre helyreállt a békekesség.

Az olasz fronton nem történtek nagyobb események e héten.

A francia-angol front is igen elcsöndesedett, csak egyes helyeken voltak kisebb jelentőségű hadműveletek. Kezd belefáradni az ellenség a támadásokba.

A török fronton is kevés a hír. Románia pusztulásán van most a világ szeme s látják, hogy az entente nem tud rajta segíteni.

Nyissátok fel

a szivetek legféltettebb rejtekét s kutassátok át: van e benne még „egy buzaszemnyi” hazaszeretet, „egy falat kenyér” értékű és magyar erő, hogy megtudjátok-e hozni a roppant áldozatot Hadúr oltárán a nemzet és hon érdekében létünk vagy nemlétünk eldültének utolsó tusa-kodásában. Nyissátok ki csüreitek és kamráitok féltett zugait, ássátok fel vermeitek eltitkolt odvát és hozzátok elő az életet jelentő kenyeret, mit gondoskodó kezetek rejtett oda a végszükség nehéz napjaira. A véginség félve várt napjai elérkeztek. Az utolsó, gigászi erőfeszítés a modern titánok végső összecsapásai következnek, hogy azután beálljon a csend; a vérzőn utolsó csatornái nyílnak meg, hogy aztán eljöjjön Noé fehér galambja csőrében az olajfa-ággal; mikor aztán a világot rengető szürke hadak: testvéreitek, apáitok, fiaitok, férjeitek, rokonaitok és barátaitok visszatérnek a család szent oltára elé, a munkához s minek alapját fegyvereikkel rakták le, felépítik a jövő, a boldog, a nagy Magyarországot. De jaj nekünk, ha kicsinyes önzéstől vezetve elrejtjük gabonáinkat. Két és félesztendő ragyogó diadala, drágán vett hosszú sorozatos győzelmünk bukik meg gyalázatosan perfid elleneink hasznára, örömeire és végső diadalára. S mi megfogyva és megtörve könyörögni lennénk kénytelen az ellenségtől irgalmat s annak durva szándékaitól szolgaságba vagy a megsemmisülésbe hajtván sirhatnánk nemzetünk sirján későn bánó könyneinket.

A hadseregeknek kenyér kell. Annak a hadseregnek, mely a Kárpátokban állva, félig meggémberedve, az elemek minden gyötrésén keresztül dacolva vigyázott és ma is fenn vigyáz álmotok felett; mely végig söpörte a királygyilkosok földjét, mely Tirol zugó felhői között és a Doberdó poklában örökösdi vagyonszolgálatokon; mely hadsereg Erdély kincses bércei közül kiséprözte a halottrabló csöcseléket s most, mint a bosszuálló végzet hömpölyög az áruló szomszéd nyomában; mely hadsereg megbüntette a bünt és szabadságot adott az elnyomott testvér nemzetnek; mely hadseregnek vállán fekszik a nemzet jövője, élete, boldogulása és dicsősége. Jaj lenne nekünk, ha azok a vállak erőtlennül megroskadnának a szükség miatt. Jaj lenne nekünk, ha amíg ők minden poklokon keresztül védik érdekeinket, mi gyalázatosan megcsalánk őket, megtagadnánk tőlük a támogatást. Mi, akik fedél alatt, este levetkőzve tiszta ágyban alhatunk és minden reggel megmosakodva friss erővel állhatunk talpra, míg ők sárban, piszokban, havas esőben és velőt szikkasztó szélben mennek előre újabb és újabb dicsőség felé.

Nem, mi nem fogjuk engedni, hogy azok a vállak megroskadjanak!

Az V-ik hadikölcsön.

Lelekesen folyik vármegyeszerte az agitáció ötödik hadikölcsönünk sikere érdekében.

E héten a következő híreket vettük egyes jegyzésekre vonatkozólag:

*

A „Csetneki Konkordia Vasöntöde R.T.” az V-ik hadikölcsönre — úgy mint a IV-ikre is tette — 50000 koronát jegyzett, id. illenczfalvi Sárkány Kálmán a cég beltagja pedig 8000 koronát.

*

A „Putnoki Takarékpénztár R.T.”-nál, mely a hadikölcsönök érdekében mindig nagy eredménnyel agitált, az V-ik hadikölcsönt is minden biznnyal szép sikerrrel fogja zárni. A többek között a jelzett pénzintézetnél jegyeztek eddig a „Putnoki Hungária Gőzmalom R.T.” 100000 koronát, a „Putnoki Takarékpénztár R.T.” 100000 koronát, gróf Serényi Béla 70000 koronát.

*

Rozsnyó város képviselőtestülete elhatározta, hogy a három rozsnyói pénzintézet útján az V-ik hadikölcsönre 60000 koronát jegyez.

*

A rozsnyói kegyes alapítványi pénztár 405000 korona értékű jegyzést tett az új hadikölcsönre.

*

A Coburg Fülöp herceg-féle bánya- és kohóművek r.t. az V-ik hadikölcsönre 500000 kor. értékű jegyzést tett.

*

Braun Bertalan és neje almagyi lakosok a mostani hadikölcsönre 6000 koronát jegyeztek.

A szeretet nevében.

A gyűlölet vak sötétsége borult az emberiségre. Fullasztó gáz-felhői elnyeléssel tenyegtek már az emberszeretnek megszentelt béke-templomait is. Vérben kél fel a nap s vértengerben bukik alá. Napról-napra, immár három év óta!

Ez esztelen háborus gyűlölet pusztulással fenyegeti már nemcsak a fronton küzdő jelenünknek férfimenzedékét, hanem az utánuk következőket: az éhező didergő gyermekereget is. Különösen a számban egyre szaporodó apátlan árvákat és szerencsétlen elhagyatottakat.

Ezek megmentése nemcsak emberbaráti, hanem a legszentebb hazafiúi és honleányi kötelesség is.

A fojtogató gyűlöletnek, a vérengző háborúnak egyetlen diadalmas ellentéte van: a szeretet! Az öntudatos, a józan, az önfeláldozó szeretet! Övé az élet. A jövő. A győzedelmes béke!

E szeretetnek nevében tudatjuk bizalommal Rimaszombat és Vidéke Jótékony Nőegyesületének tagjait és nemes pártfogóit, küldjük pénzben vagy természetben önkéntes szeretet adományokat áróink és elhagyatott szegényeink karácsonyára özv. dr. Marikovszky Istvánné igazgatónkhoz. Külön ívet, felhívást nem bocsátunk ki. Mert tudjuk, hogy a szeretet szent estéjén nem fog éhezni, nem fog dideregni egyetlen árva, egyetlen elhagyatott gyermek sem.

Az Elnökség.

Hírek és vegyesek.

Forgácsok.

apró játéka az esti kedvemnek, december eleji hangulatomnak, ti következtek rövidre szorítva.

*

Spórolni kell a papírral, mondotta egy miniszteri rendelet.

Ezen rendelet szerint elég egy negyed iv papíron bejelenteni az alispánnak, hogy hány gyermek van kanyaróban, hogy elfogyott a liszt, el a petroleum, nem jön a cukor és a többi megszokott újságokat.

A jegyzők és főbírák be is tartják ezt a rendeletet és elküldik a maguk negyedives jelentéseiket, melyek elérnek az alispáni hivatalba s ott — mivel az ügyviteli szabályzat szerint csak fél iv papírt lehet beiktatni — ráragasztják a negyediv papírt egy fél iv papírra s így kerül a jelentés akta néven a boldog referenshez.

Egyszóval a spórolási rendelet folytán egy negyediv papírral több kell minden jelentéshez, mint eddig kellett.

Jól nézünk ki, ha az élelmiszer spórolásunk is ilyen lesz!

*

Egy merész hangu, de sokszor kellemes pesti lapban olvastam egy hirdetést:

„Tegnap a Gerbeaudban ott felejtettem arany ridikülöm pénztárczámmal, értékpapírjaimmal és 3 koczkacukorral együtt. — Felkérem a becsületes megtalálót, hogy a ridikült, pénztárczát, értékpapirokat tartsa meg magának, de a három koczkacukrot küldje vissza stb.”....

Egy másik:

„Nagyobb ingatlant cserélek egy fél liter tejért.”

Tartok tőle, hogy a ridikül megtalálója úgy fog okoskodni, hogy a ridikül, tárcza, pénz és értékpapír az semmi, a három cukorral pedig bemegy egy pesti kávéházba délután kettőkor és négyig annyiszor követ el vele árdragítást, hogy mint duszgazdag ember jön ki onnan.

A tejtulajdonosok pedig így legyintenek a kezükkel: ingatlan — azt még vizezni sem lehet!

Glin.

Személyi hírek. Kubinyi Géza főispán és Lukács Géza alispán, udvari tanácsos a jövő hét keddjén fontos közlélmzési és a rekvirálással kapcsolatos kérdések megbeszélése végett Budapestre utaznak.

Terray Gyula rozsnyói ág. h. ev. főesperes, udvari tanácsos tegnap, szombaton városunkban tartózkodott.

Esküvők. Városunkban f. hó 2-án Janowsky György földbirtokos, 80. cs. és kir. gyalogezredbeli népfőkelő örök hűséget esküdött a róm. kath. templomban Walowsky Máriának.

F. hó 7-ikén ugyancsak a róm. kath. templomban eskette össze dr. Cservenka Béla hittanár Ratkowski Sándor bányamérnököt Drewnowski Paulinával.

Tóth Erzsébet, konzervgyári alkalmazott, bábonyi Tóth Józsefné leánya f. hó 7-én tartotta esküvőjét a róm. kath. templomban Dabrowski György 80. gyalogezredbeli népfőkelővel. Az esketést Széman Endre pápai prelátus végezte.

Áthelyezés. A kultuszminiszter Fábry Margit gömörpanyiti áll. elemi iskolai tanítónőt a betleri állami elemi iskolához áthelyezte.

Halálozás. Városunk legidősebb matrónája, tisztos családnak nagy időket látott tagja: özv. etei Ethey Frigyesné szül. Mindszenty Szabó Zsuzsanna f. hó. 3-án 93 éves korában csendesen elhunyt. Két gyermeke: Saviger Ottóné szül. Ethey Erzsébet és Ethey Aranka, unokája: Saviger Géza és dédunokája: Saviger Sárika s kiterjedt rokonság gyászolja az elhunytat, kinek hült tetemeit f. hó 5-én nagy részvét mellett temették el. A koporsó felett a gyászháznál Simon Mihály ref. lelkes mondott megható beszédet.

Elismerő oklevelek hadikölcsönökért. A nemrég közölt névsor e héten kiegészül s újra megszaporodott azoknak száma, akik a hadikölcsönök terén kifejtett lelkes tevékenységükért elismerésben részesültek. — Erre vonatkozólag a hivatalos lap a következőket közli: A m. kir. pénzügyminiszter az 1914. évben kitört világháború dicsőséges megvívhatása érdekében kibocsátott magyar állami hadikölcsönök sikerének előmozdítása körül szerzett érdemek elismerésül ő. cs. és apostoli királyi Felségének Bécsben 1916. évi augusztus hó 30-án kelt legfelsőbb elhatározásával nyert felhatalmazása alapján folyó évi november hó 20-án Bencsik Sándor tornai plébános, Dittel István kanonok, rozsnyói plébános, Dollák Rezső kohárházi plébános, Enderla János nagy-roczei m. kir. adóhivatali pénztárnok, Fejér Miklós várgedei plébános, Gagancz János alsóhangonyi r. kath. kántortanító, Gazdi Károly vereskői alesperes plébános, Golda Nándor garamszécsi plébános, Havasi Gyula rimaszécsi plébános, Jókóvy Emil forgácsfalvai r. kath. kántortanító, Jurecska János m. kir. pénzügyi titkár, Kamm Ede tiszlezi plébános, Karkalics Sándor liczei alesperes plébános, Németh János rozsnyói m. kir. adóhivatali pénztáros, Ninger Ferenc sőregi plébános, Nyeste József guzsonai

plébános, Parák Lázár tiszlezi r. kath. kántortanító, Pájer János putnoki plébános, Striczky Árpád rimaszombati m. kir. adóhivatali pénztárnok, Stubendeck János rimakokvai plébános, Schusster Antal tb. kanonok, jolsvai plébános, Szántó Ferencz méhii plébános, Széman Endre prelátus, rimaszombati plébános, Szokolovszky Bencze nyustyai alesperes-plébános, Szászai Antal dobsinai alesperes-plébános, Tornay János tb. kanonok, saiógömöri plébános, Tóth Mihály m. kir. pénzügyi tanácsos, Zahar Lajos abafalvai r. kath. kántortanító, Zemann Jenő hárskúti alesperes-plébános részére dicséző oklevelet állított ki.

Szabadságon. Dr. Kiss K. ezredorvos, az itteni nyug. pályafelügyelő derék fia, a harcztérről mult héten szülei körébe ideértkezett szabadságra.

Dr. Braun Gyula tart. főorvos — Braun Gábor itteni lakos fia — e héten a harcztérről szülei körébe szabadságra érkezett.

Orvosi tanfolyam. A nemi betegségek ellen való védekezés tárgyában Budapesten f. hó 11—17-ig újabb tanfolyam tartatik. A kurzuson vármegyénkbeli dr. Kármán Aladár vármegyei közkörházi h. igazgató főorvos, dr. Auszterlitz Vilmos, néptől. főorvos, a 80. cs. és kir. gyalogezred orvosfőnöke, továbbá dr. Drachler Adolf nagyszabosi gyári orvos vesz részt.

Közigazgatási hírek. A vármegyei közlélmzési ügyosztály szervezése folytán annak vezetője és előadója: dr. Söldos Béla vm. II-od főjegyző és Gál I. tván vm. aljegyző több alispáni ügykörtől mentesítették s ezek ellátására dr. Mihalik Dezső vm. főügyész, dr. Institoris Endre vm. tb. főügyész és dr. Csernay Dániel vm. főlevéltáros vállalkoztak. Dr. Institoris Endre ez alkalomból megvált a főispáni hivataltól, ahol eddig működött. — Madarassy Iván ratkói járásbeli főszolgabíró szabadságát az alispán egészségi okokból a jövő év január hó 3-ig meghosszabbította. — A belügyminiszter svédországi czipők beszerzését helyezte kilátásba a vármegyei alkalmazottak részére. A czipőszükségletek összeírása most folyik s egy pár czipő ára 42—43 korona lesz.

Tanári gyűlés. Tegnapelőtt, december 8-án tartotta a rimaszombati főgimnázium tanári kara ellenőrző gyűlését, melyen számbavették az egyes tanulók eddigi előmenetelét és magaviseletét s azoknak szüleit; a kik egy vagy több tárgyból nem tanusítottak megfelelő szorgalmat és előmenetelt, a gyűlésből értesítik az osztályfőnökök s általában nagyobb szorgalomra buzdítják az ifjúságot.

Elhalasztott tisztujtás. Rozsnyó város társadalmi életének egyik köztisztületben álló vezéralakja: dr. Pösch Dezső járási tisztiorvos, a rozsnyói társalgási egylet érdemes elnöke, ki 35 év óta vett tevékeny részt a rozsnyói kaszinó vezetésében, nem hajlandó továbbra az elnöki tisztséget elvállalni s miután az állásra dr. Pösch József polgármester sem vállalkozott nagy elfoglaltsága miatt, az elnökválasztás későbbi időre halasztatott.

Helyreigazítás. Lapunk 51. számában a katonai kitüntetések között közöltük, hogy illenczfalvi Sárkány Károly Dobsina város aljegyzője főhadnagy lett. Ezen közlésünket helyreigazítjuk azzal, hogy a kinevezett főhadnagy neve: Kálmán.

Gyűlések a vármegyei háznál. A megyei törvényhatósági munkabizottság Lukács Géza alispán elnöke alatt e hó 7-én csütörtökön délelőtt ülést tartott. Hétfőn, e hó 11-én délelőtt 10 órakor közigazgatási bizottsági ülés lesz, utána az állandó választmány tart ülést.

Viszik a Gömörben lévő erdélyi menekülteket. A belügyminiszter rendelete folytán e hó 13-án, szerdán d. u. 500 menekült felvételére helylyel bíró különvonat indul Putnokról, mely a Gömörben lévő erdélyi menekülteket viszi haza. — Az erdélyi menekültek mind hazatérhetnek, kivéve a Csik és Marostorda megyebelieket és a régeni felső járásban lakókat. Az alispán megtette az intézkedést, hogy a jelzett időre Putnokra szállíttassanak a menekültek, akiket Gömör vendégszerető gondoskodása alól Molitoris Zoltán putnoki főszolgabíró fog az alispán megbízásából utnak indítani.

Az iskolák gyásza. A helybeli állami elemi fiúiskolában mult esütörtökön délután volt a gyászünnepély koronás királyunk I. Ferenc József elhunyt alkalmából. A Hymnus elénekése után Váry János igazgató-tanító mondott a gyermekek értelmi képességének megfelelő szép és tartalmas beszédet, mely után Dombi Andor V. oszt. tanuló szavalt s a Szózatot énekelték el a jelenvoltak.

Kereskedők gyűlése. A rimaszombati kereskedelmi testület t. hó 6-án rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyetlen tárgya volt a deczember 1-én elhalálozott Braun Zsigmond helybeli tekintélyes kereskedő, egyesületi elnök halála felett érzett fájdalom s az elhunyt elnöki és közgazdasági tevékenységének méltatása volt. A gyűlést Gróssinger Miksa egyesületi pénztáros nyitotta meg s szépen átgondolt megleghangú beszédben adott kifejezést a fájó vesztésnek, amely a kereskedelmi egyesületet a Braun Zsigmond halálával érte, majd lankadatlán munkássága és kiváló érdemeinek méltatása után ajánlotta, hogy emléke jegyzőkönyvben megörökíttessék, helyezzen el az egyesület törzsvagyonyából gyümölcsözőleg 500 koronát a Braun Zsigmond nevére s annak évi kamata minden év deczember 1-én adassék ki a rimaszombati alsófoku kereskedelmi iskola legkiválóbb tanulójának. A közgyűlés a Gróssinger Miksa javaslatát elfogadta s kimondotta, hogy a Braun Zsigmond emléket jegyzőkönyvben megörökíti, 500 koronát a nevére gyümölcsözőleg elhelyez s a családot erről, valamint mélyen érzett részvételéről jegyzőkönyvi kivonatban értesíti.

Városi költségvetés. Rimaszombat város 1917. évi költségeloirányzata most hagyta el a sajtót s legközelebb a városi képviselőtestület elé kerül tárgyalásra. — Természetesen a költségeloirányzat képe jelentékenyen megváltozott, ha a mult évvel összehasonlítjuk, de ez érthető is, mert a viszonyok is ugyancsak megváltoztak egy esztendő alatt. — A legnagyobb gondossággal vezetett gazdálkodás mellett sem lehet a költségeloirányzat realisabb, mint a hogy a város vezetősége összeállította azt jövő évre. Még lesz alkalmunk bővebben foglalkozni a költségeloirányzattal, melynek csupán a végösszegét említjük most meg. E szerint a szükséglet 441037 kor. 21 fill., mult évvel szemben: 480314 kor. 78 f., a fedezet: 349167 kor. 43 fill., a mult évvel szemben: 376378 kor. 94 fill., a hiány 91869 kor. 78 f., 1916. évvel szemben 1917-re: 103935 kor. 84 fillér. Ennek fedezetére szolgál: az 1916. évi 72% községi pótdóval szemben 82% közs. pótdó: 103320 kor. és 14% mezőőrber pótdó 861 kor. 78 fill.

Rendkívüli közgyűlés. A rimaszombati polgári olvasóköri t. hó 3-án Szabó József elnökletével rendkívüli közgyűlést tartott, melyen elhatározták az alapszabályok módosítását s a tagsági díjnak az eddigi évi 8 koronáról 12 koronára való felemelését. A közgyűlés kimondotta, hogy ezen megállapodás 1917. január 1-én már életbe lép.

Nőegyleti gyűlés. A rimaszombati izr. nőegylet választmánya folyó hó 3-án dr. Krausz Gyuláné elnökletével a tagok élénk érdeklődése mellett gyűlést tartott, melyen az évente szokásos tűzifa kiosztás iránt intézkedett a választmány s elhatározta, hogy a hadikölcsönre 2000 koronát jegyez, mely összeggel a hadikölcsön jegyzése a humánus intézménynek immár 10000 koronára emelkedett. A jegyzés eszközésével a választmány dr. Weinberger Rezső jegyzőt bízta meg.

A nyomorék-gyermekek karácsonyfájára Lukács Gézáné elnökő kezeihez a következő jótékony szívvel adott adományok érkeztek e héten: Boczkó Dánielné 3, özv. Hámos Aladárné szül. báró Vay Mariska 6 korona, Fischer Berta 4 korona, Széman Eudre 10 korona, özvegy dr. Löcherer Tamásné 10 korona, Marton Jánosné ruhanemű. — Az adományokat az elnökség meleg hálával köszöni meg mindazoknak, akik az e hó 21-iki karácsonyfa ünnepélyre szeretetteljes adományokat küldenek.

Köszönetnyilvánítás. Özv. Hámos Aladárné szül. báró Vay Mariska Lukács Gézáné alispánné utján 20 koronát juttatott a helybeli vöröskereszt kórházban felállítandó karácsonyfa javára. Ezen összeg itt nyer nyilvános nyugtázást és köszönetet.

Dijnyertes közlemény. Az Iglón megjelenő régi, tekintélyes „Szepesti Lapok” szerkesztősége 50—50 kor. jutalomdíjas cikkpályázatot hirdetett három cikkre, melyeknek azt a kérdést kell fejtegetni, hogy „melyek a városok legsürgősebb teendői a világháboru befejeztekor?” A beérkezett pályamunkák közül az egyik díjnyertes cikk dr. Banczik Samu rimakokovai származású, késmárki főgimnáziumi tanáré, főgimnáziumunk volt jeles növendéke. A lap most új pályázatot hirdet, melynek tárgya Lőcse és Igló viszonya s a legjobb munka a putnoki Friedl György 100 koronás pályadíjával lesz megjutalmazva.

A hős tanítvány. Törköly József áll. el. iskolai igazgatót a harcztérről egy volt tanítványa: Tóth László a 308. honvédegyezred gépfegyver osztagából kereste fel sorai-val; többek között ezt írja: „vágjuk a muszkát, mint a répát! Nem engedünk a 48 ból már csak azért sem, mert új királyunkra már felesküdtünk s kitartunk az utolsó csepp vérig!”

Iskolabezárás. A városunkban járványszertien fellépett kanyaró miatt az állami elemi leányiskola és a Gizella kiseddóvó intézetet a tisztiorvos javaslatára t. hó 9-től ujév utáig zárva lesz.

Igazgatósági ülés. A kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága folyó hó 3-ikán délelőtt id. Rábely Miklós elnöklésével ülést tartott, melyen számos elintézésre váró fontos ügyet tárgyaltak a Molnár Lajos ügyv. igazg. előterjesztése alapján.

Pályázat. A vármegyei hivatalos lapban a nagyrőcei járási tisztiorvosi állásra a pályázat Jolsva székhelylyel hirdettetik. A pályázati kérvények az alispánhoz deczember hó 30-ig adhatók be.

Gyanus élelmiszer. Klenócson Kejo Juliánna gyanus kenyeret hozott forgalomba. A kenyér színe kékesbe játszó barna volt s a fogyasztók között akadt olyan is — egy katonára — ki súlyos beteg lett a kenyér élvezete után. Az esetet bejelentették a bíróságnak, mely a vizsgálatot megindította s folyó hó 5-ikén a bíróság kérdőre vonta Kejo Juliánát s a tárgyaláson kihallgatták dr. Zehery István főorvost, ki annak a gyanujának adott kifejezést, hogy a kenyérbe rozs helyett a fölötté mérgező hatású anyarozs jutott. Az esetről katonáról lévén szó, a bíróság dr. Austerlitz Vilmos népf. főorvost, a 80. gy. ezred orvosfőnökének véleményét is meghallgatta s elhatározta, hogy a kenyeret a kassai vegyikísérleti állomásra küldi megvizsgálás végett s aztán hoz ítéletet az ügyben.

Névnappmegváltás. Özv. Szabó Károlyné urnő 10 koronát adott át kiadóhivatalunkban névnappmegváltás czimen az erdélyi menekültek segélyezésére javára. Rendeltetési helyére juttattuk.

Koszorúmegváltás. Az Ethey család édes anyjuk: özv. etei Ethey Frigyesné elhunyt alkalmából koszorúmegváltásul 40 koronát küldött hozzánk a harcztéren levő katonák karácsonyfájára. Köszönettel nyugtázzuk és rendeltetési helyére fogjuk juttatni.

1917. január 1-től érvényes új orvosi díjszabás:

A magángyakorlatot folytató orvosok díjszabása a Rimaszombati folyó évi november hó 3-án tartott közgyűlés határozata folytán 1917. január hó 1-től kezdve — a változott viszonyokra való tekintettel — emeltetik s a felekkel szemben felszámítandó legkisebb díjtételek tekintetében ezen időtől kezdve a következők lesznek irányadók:

1. Rendelés az orvosnál nappal 3 kor., éjjel 6 korona.
 2. Beteglátogatás nappal 4 kor., éjjel 8 korona.
 3. Orvosi tanácskozás (consilium) nappal 10 korona, éjjel 20 korona.
 - Az orvosi tanácskozáson résztvevő háziorvost féldíj illeti meg s a tanácskozás díja azonnal fizetendő.
 - Az éjjeli működés ideje este 8 órától reggel 6 óráig tart. — Hosszabb tartamu orvosi gyógykezelés esetén a díjazásnak a viszonyok mérlegelése mellett megegyezés szerint méltányos mérséklése meg van engedve.
 4. A házi orvos legkisebb évi díja 1917. január 1-től 100 korona. Külön díjazandók: orvosi bizonyítványok, műtétek, szüléseknél való jelenlétek, valamint hosszabb időt és nagyobb fáradságot igénylő különleges orvosi ténykedések. — Aki 1917. január hó 1-től kezdve háziorvost tartani nem kíván, az orvosát esetről-esetre az előbbi pontozatokban foglaltak szerint díjazza.
 5. Magánvállalatokkal és uradalmakkal szerződéses viszonyban lévő orvosok 1917. január hó 1-től kezdve évi díjazásuknak 50%-ra való felemelését igényelhetik.
- Rimaszombat, 1916. november hó 25-én.
Dr. Kármán Aladár s. k., elnök. Dr. Meskó Miklós s. k., elnök.

Jótékonyosság. A Vöröskereszt-egyesület elnöksége hálással köszöni a következő szives adományokat:

Pénzbeliek: Kohn Mórné Feled 10 korona. Cservenka János forgácsfalvai plebános egy bűnügyből folyólag neki megítélt 30 koronát. Jávorszky László Rimatamásfala 10 korona. Özv. Kohn Adolfné kereskedő 50 korona.

Természetben: Csizi Barnabásné Sajólénártfalva 3 liter tej. Jakab Károly Almágy egy pár csirke. Ádám Lajosné Zeherje egy fél liter dió. Olman Jánosné Balogfala 6 drb tojás. László Mihályné Klenóc 4 drb tojás. Dósa Gusztávné Kerekgede 30 dkg. vaj, fél liter mák, 4 drb tojás.

Az elnökség.

Rimaszombat és Vidéke jótékony Nőegyesületének karácsonyfájára Széplaky Lajosné 12 koronát adott. Hálás köszönettel nyugtázza az Elnökség.

Közgazdaság.

Hírek a gömöri közéletmezés világából.

A vármegyei közéletmezési ügyosztály szervezése. Az országos közéletmezési hivatal erélyes kezű és rendszerrel dolgozó elnökének báró Kürthy Lajosnak rendeletére az elmúlt napokban az alispáni hivattal adminisztratív összefüggésben lévő közéletmezési ügyosztály létesült, melynek intézkedési körébe tartozik a vármegye közéletmezési ügyeinek ellátása. Az ügyosztály élére dr. Söldos Béla vármegyei másodfőjegyző került, akinek a megye közéletmezési ügyének intézése körül már eddig is jelentős érdemei vannak. Az ügyosztály irányítását a főispán végzi, az új requirálás intézése s az utalványozások az alispán ügykörében maradtak. Az ügyosztálynál előadói teendőket végez Gál István vármegyei aljegyző s külön kezelő személyzettel rendelkezik az osztály, mely a vármegyeháza második emeletén van elhelyezve. A főispán ezen ügyosztály szervezését rendeletileg közölte a hatóságokkal s utasította azokat, hogy az ügyosztályt nehéz munkájában támogassák és rendelkezéseit pontosan hajtsák végre.

A petróleumellátás hatósági rendezése. A kereskedelemügyi minisztériumban tárgyalások folytak a vidéki városok petróleummal való ellátásának ügyében. Ennek eredményeképpen most leiratban értesítette a kereskedelemügyi miniszter az alispánt arról, hogy a rendelkezésére álló készleteket felosztotta s Gömörnek deczemberre 5 vagon jutott. Ezt a petróleummennyiséget a minisztérium igyekezni fog január és február hónapokra is biztosítani. Az elosztás tekintetében a gáz- és villanyberendezéseket, valamint az ipari és mezőgazdasági érdekeket is tekintetbe vették. A ministeri rendelet azokat az ausztriai finomítógyárakat is kijelöli, a melyek kötelesek a petróleummennyiséget szállítani a megyének. A miniszter az alispán belátására bizza, hogy amennyiben szükségesnek látják, takarékosági szempontból vármegyéje területén petróleumjegyeket léptessen életbe. Egyben felhatalmazta az alispánt az üzletekben lévő petróleummennyiségek lefoglalására. Ez a rendelkezés meg is történt.

Megérkezett a november havi cukor Rimaszombatba, a rimaszombati járásba és így valószínűleg a többi hatóságok részére is. A cukoreladás — az alispán rendelete szerint — jegyek és utalványok alapján történik. A deczember havi cukor kontingens kiutalása iránt az alispán az intézkedést megtette és deczember havi kontingensül 1030 métermázsát állapított meg, tehát 30 métermázsával kevesebbet, mint a november havi volt.

A burgonyarekvirálás folyik a vármegyében s eddig több mint 10 vagon burgonyát eredményezett. Tekintettel a nagy szükségletre s a rekvirálás ezen csekély eredményére az alispán erélyes rendeletet adott ki s különösen a községi bírának tette szigorú köteletségévé a vermek feltárását. Azon esetben, ha így sem sikerül a kívánt mennyiség előteremtése, akkor valószínűleg az eddigi fejkvóta leszállítására és újabb rekvirálásra kerül a sor.

Podgyászvizsgálat Gömörben. A kormány elrendelte, hogy a Rimaszombatban és Rozsnyón feladandó uti és kézi podgyások

Jegyezhető a Rimaszombati Takarékpénztárnál.

6%-OS MAGYAR KIRÁLYI ADÓMENTES ÁLLAMI JÁRADÉKKÖLCSÖN.

5½ %-OS MAGYAR KIRÁLYI ADÓMENTES ÁLLAMI TÖRLESZTÉSES KÖLCSÖN.

(ÖTÖDIK HADI KÖLCSÖN.)

ALÁÍRÁSI FELHÍVÁS.

Az 1912. évi LXIII. t.-cz. 17. §-a alapján a ministerium felhatalmaztatott, hogy a hadi szükségletek fedezésére szükséges összegeket addig, amíg azok a törvényhozás útján meg nem állapítatnak, az elkerülhetetlen szükség mérvéig előlegezhesse és azok megszerzése iránt hitelművelet útján intézkedhessék.

E felhatalmazás alapján ezennel 6%-kal kamatozó adómentes állami járadékkölcsön és 5½%-kal kamatozó adómentes állami törlesztéses kölcsön bocsátatik ki.

A kibocsátás összege a megtartandó nyilvános aláírás eredménye alapján fog megállapítatni.

A kibocsátásra kerülő kölcsönkötvények, ugyanúgy mint az eddigelé kibocsátott hadikölcsönkötvények, gyámoltak és gondnokoltak pénzeinek elhelyezésére alkalmasak.

A kamatok, éppúgy mint visszafizetés alkalmával a kölcsönkötvényeknek tőkeértéke, minden fennálló és a jövőben behozandó magyarországi adó, bélyeg és illeték levonása nélkül fizettetnek ki.

Az esedékes szelvények és kötvények költségmentesen beváltatnak:

Budapesten: a magyar királyi központi állampénztárnál,

a m. kir. postatakarékpénztárnál,

a magyar korona országainak területén:

valamennyi királyi állampénztárnál és adóhivatalnál,

azonkívül további intézkedésig:

Budapesten: a Magyar Általános Hitelbanknál,

a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnél,

a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál,

a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Banknál,

az 1898: XXIII. t.-cz. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezetenél,

valamint a m. kir. pénzügyministerium által erre a célra a magyar korona országai területén vagy azonkívül kijelölendő helyeken.

Az erre a járadékkölcsönre és állami törlesztéses kölcsönre vonatkozó minden közlemény a „Budapesti Közlöny”-ben és a „Wiener Zeitung”-ban közzé fog tétetni.

A kibocsátásra kerülő 6%-os magyar királyi állami járadékkölcsön és 5½%-os magyar királyi állami törlesztéses kölcsön ezennel a következő

feltételek

mellett nyilvános aláírásra bocsátatnak:

6%-os állami járadékkölcsön.

1. A bemutatóra szóló járadékkölcsönkötvények 50, 100, 1.000, 5.000 és 10.000 koronás czimletekben fognak kiállítatni.

2. A járadékkölcsönkötvények 1916. november 1-től kezdődőleg évi 6%-kal, minden év május 1-én és november 1-én lejáró félévi utólagos részletekben kamatoztatnak, az első szelvény tehát 1917. május 1-én esedékes.

5½%-os állami törlesztéses kölcsön.

1. A bemutatóra szóló törlesztéses kölcsönkötvények 2.000, 5.000, 10.000 és 50.000 koronás czimletekben fognak kiállítatni.

2. A törlesztéses kölcsönkötvények 1916. október 1-től kezdődőleg évi 5½%-kal, minden év április 1-én és október 1-én lejáró félévi utólagos részletekben kamatoztatnak, az első szelvény tehát 1917. április 1-én esedékes.

Melléklet a „Gömör-Kishont” 1916. évi decz. 10-iki számához.

A kötvények 10 évre szóló kamatszelvekkel és szelvényutalvánnyal vannak ellátva, mely utóbbi ellenében az új szelvények annakidején a beváltóhelyeknél minden költségtől és illetéktől mentesen átvehetők.

3. A m. kir. pénzügyministerium fenntartja magának azt a jogot, hogy előre közzéteendő három havi előzetes felmondás mellett, ezt a kölcsönt egészben vagy részben, névértékben visszafizethesse, azonban az esetleges felmondás 1921. november 1-jét megelőző időre nem fog eszközöltetni.

4. A jelen aláírási felhívás alapján kibocsátásra kerülő 6%-os járadékkölcsönkötvények felhasználhatók az 1916. évi XXIX. t.-cz. alapján kivetendő hadi nyereségadó fizetésére.

A hadi nyereségadó fizetésénél a kötvények — figyelemmel arra, hogy az alábbi 5. pont szerinti aláírási árban folyó kamatok is foglaltatnak, s figyelemmel az aláírási helyek részéről a feleknek adható jutalékokra — minden 100 K névérték után a tulajdonképeni kibocsátási árat képező 96 K 63 f-rel fognak számításba vétetni.

5. Az aláírási ár minden 100 korona névértékért:

1. ha az aláíráskor az aláírt összeg egész ellenértéke befizettetik

a) az 1916. évi november 23-tól december 5-ig bezárólag történő aláírás esetén 97 korona 70 fillér,

b) az 1916. évi december 5-ét követő időben 1916. évi december 22-ig bezárólag történő aláírás esetén 98 korona,

2. ha pedig az alábbi kedvezményes fizetési módozat vétetik igénybe, úgy az 1916. évi november 23-tól december 22-ig bezárólag terjedő egész aláírási határidőben történő aláírásnál 98 korona 50 fillér.

Ezen az áron felül az aláíróval szemben sem folyókamat, sem jutalék felszámításának helye nincs.

6. Ha az aláírt összeg 100 koronát meg nem halad, az aláírás alkalmával mindenkor az aláírt összeg egész ellenértéke befizetendő.

A 100 koronát meghaladó aláírásoknál, amennyiben az aláírás alkalmával nem fizettetik be az aláírt összeg egész ellenértéke, az aláírás alkalmával az aláírt összeg 10%-a biztosítékképen leteendő és pedig a kir. állam-

A kötvények 10 évre szóló kamatszelvekkel és szelvényutalvánnyal vannak ellátva, mely utóbbi ellenében az új szelvények annakidején a beváltóhelyeknél minden költségtől és illetéktől mentesen átvehetők.

3. Az 5 $\frac{1}{2}$ %-os törlesztéses kölcsön az 1922-ik évtől kezdve husz megközelítőleg egyenlő évi részletben törlesztetik.

A törlesztés számcsoportonként való sorsolás útján történik és a kisorsolt kötvények minden 100 K névérték után 105 K-val váltatnak be. A sorsolás minden év június havában tartatik meg, a kisorsolt kötvények a sorsolást követő első szelvényesedékeségi napon válnak esedékesé. Az első sorsolás 1922. év június havában tartatik 1922. évi október 1-i visszafizetésre. A visszafizetésre esedékesé vált kötvények kamatozása a tőkeesedékeség napjával megszűnik.

4. Az az aláíró fél, aki az 5 $\frac{1}{2}$ %-os állami törlesztéses kölcsönből legalább 1,000.000 K névértékű kötvényt jegyez és a jegyzett kötvényeket az aláírás alkalmával névre szóló kötvényre iratja össze, az 1921. április 1-ig összeírva tartott és azontul is a visszafizetésig összeírva tartandó kötvényekre nézve azt a jogot nyeri, hogy az ezekben kifejezett követelést az 1921. évben, legkésőbb azonban április 1-én, minden 100 K névérték után 95 K-val leendő visszafizetésre, 1922. évi április 1-re felmondhatja. Az ily módon történt jegyzés lombardkölcsön felvételével nem bonyolítható le s a névre szóló kötvény lombardirozás tárgyát nem képezheti. Az 1921. április 1-ig visszafizetésre fel nem mondott kötvényeknek közforgalmu kötvényekre leendő feloldása iránt hivatalból fog intézkedés tétetni.

5. Az aláírási ár minden 100 korona névértékért:

1. ha az aláíráskor az aláírt összeg egész ellenértéke befizettetik

a) az 1916. évi november 23-tól december 5-ig bezárólag történő aláírás esetén 96 korona,

b) az 1916. évi december 5-ét követő időben 1916. évi december 22-ig bezárólag történő aláírás esetén 96 korona 25 fillér,

2. ha pedig az alábbi kedvezményes fizetési módozat vétetik igénybe, úgy az 1916. évi november 23-tól december 22-ig bezárólag terjedő egész aláírási határidőben történő aláírásnál 96 korona 75 fillér.

Ezen az áron felül az aláíróval szemben sem folyókamat, sem jutalék felszámításának helye nincs.

6. Amennyiben az aláírás alkalmával nem fizettetik be az aláírt összeg egész ellenértéke, az aláírás alkalmával az aláírt összeg 10%-a biztosítékképen leteendő

pénztáraknál és adóhivataloknál, a m. kir. postatakarékpénztár közvetítő hivatalainál, továbbá az 1898: XXIII. t.-cz. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezetnél készpénzben, a többi aláírási helynél pedig vagy készpénzben, vagy olyan értékpapírokban, amelyeket az aláírási hely elfogadhatóknak tart.

Az aláírt összegek ellenértéke annál az aláírási helynél fizetendő be, amelynél az aláírás történt és pedig:

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb:

1917. évi január 5-ig,

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb:

1917. évi január 18-ig,

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb:

1917. évi január 27-ig,

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb:

1917. évi február 7-ig.

Az utolsó befizetés alkalmával az aláírási hely a letett biztosítékot elszámolja, illetőleg visszaadja.

7. Az aláírás történhetik az alább megjelölt aláírási helyek bármelyikénél

1916 évi november 23-tól december 22-ig bezárólag

terjedő határidőben a szokásos hivatalos órákban.

8. Aláírási helyekül szolgálnak: a magyar korona országai területén levő összes kir. állampénztárak és adóhivatalok, a m. kir. postatakarékpénztár és az összes kir. postahivatalok, mint a m. kir. postatakarékpénztár közvetítő hivatalai, az Osztrák-magyar bank budapesti főintézete, valamint a magyar korona országai, továbbá Bosznia és Hercegovina területén levő fiókjai, belgrádi és lublini kirendeltsége, az 1898: XXIII. t.-cz. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet,

a Magyar Általános Hitelbank,

a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület,

a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank,

a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Bank,

az Angol-Osztrák Bank budapesti fióktelepe,

a Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság,

a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölesön Részvénytársaság,

a Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság,

az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár,

az Első Magyar Iparbank.

a Hazai Bank Részvénytársaság,

a „Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság,

a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete,

a Magyar Agrár- és Járadékbank Részvénytársaság,

a Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság,

a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság,

a Magyar Földhitelintézet,

a Magyar Jelzálog Hitelbank,

a Magyar Kereskedelmi Hitelbank Részvénytársaság,

a Magyar Országos Központi Takarékpénztár,

a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja mint részvénytársaság,

a „Mercur“ váltóüzleti részvénytársaság,

a Nemzeti Takarékpénztár és Bank Részvénytársaság és

a Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepe, budapesti intézetek

és ezeknek összes budapesti és vidéki fiókjai; valamint

és pedig a kir. állampénztáraknál és adóhivataloknál, a m. kir. postatakarékpénztár közvetítő hivatalainál, továbbá az 1898: XXIII. t.-cz. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezetnél készpénzben, a többi aláírási helynél pedig vagy készpénzben, vagy olyan értékpapírokban, amelyeket az aláírási hely elfogadhatóknak tart.

Az aláírt összegek ellenértéke annál az aláírási helynél fizetendő be, amelynél az aláírás történt és pedig:

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb:

1917. évi január 5-ig,

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb:

1917. évi január 18-ig,

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb:

1917. évi január 27-ig,

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb:

1917. évi február 7-ig.

Az utolsó befizetés alkalmával az aláírási hely a letett biztosítékot elszámolja, illetőleg visszaadja.

**az Első Horvát Takarékpénztár,
a Horvát Általános Hitelbank Részvénytársaság,
a Horvát Leszámitoló Bank és
a Horvát-Szlavon Országos Jelzálogbank zagrebi intézetek, továbbá
a Privilegierte Landesbank für Bosnien und Hercegovina és
a Privilegierte Agrar- und Kommerzial-Bank für Bosnien und Hercegovina című
sarajevói intézetek, végül**

a felsorolt budapesti és zagrebi intézetek által a m. kir. pénzügyminisztérium jóváhagyásával felhatalmazott és esetről-esetre az illető intézet székhelyén megfelelően közhírré teendő intézetek.

9. A betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél s más ily czégeknel 1914. évi augusztus hó 1. előtt betéti könyvre elhelyezett, egyébként a moratorium feloldó rendeletben foglalt korlátozások alá eső betétek a kibocsátásra kerülő kölcsönökre történő befizetésekre, — önérthetőleg a kikötött felmondási idők épségben tartása mellett — igénybe vehetők.

Azok, akik a befizetésekre ilyen betétjüket kívánják igénybe venni, annál az intézetnél vagy czégnél, illetve annak az intézetnek vagy czégnek a közvetítésével tartoznak jegyezni, amelynél a betét el van helyezve.

10. A jegyzés czéljaira szolgáló nyomtatvány-ürlapok az összes aláírási helyeknél díjtalanul kaphatók. Ily nyomtatványok hiányában az aláírás levélileg is eszközölhető.

11. A befizetés alkalmával az aláíró fél az aláírási helytől pénztári elismervényeket kap, amelyek a fél kivánatára 1917. évi január 15.-től kezdve a m. kir. pénzügyminisztérium részéről kiállított ideiglenes elismervényekre fognak kicseréltetni, amennyiben eddig az időpontig a végleges czimletek kiadhatók nem lesznek. A végleges czimletek kiadására nézve, illetve a fél kivánatára kiadott ideiglenes elismervényeknek a végleges czimletekre való kicserélésére nézve idejekorán hirdetmény útján fog a felhívás közzététetni. A végleges czimletek kiadása költségmentesen ugyanazon a helyen fog megtörténni, ahol a pénztári elismervények, illetve a fél kivánatára kiadott ideiglenes elismervények kiadattak.

Az aláíró felek a czimletbeosztásra irányuló esetleges kívánságukat a jegyzés alkalmával az „Aláírási nyilatkozat“-nak erre a czélra megjelölt helyén kifejezhetik. Ily kívánság hiányában a jegyzett összegek a legnagyobb czimletekben fognak kiszolgáltatni.

12. Az Osztrák-magyar bank és a M. kir. hadi kölcsönpénztár a kibocsátandó kötvényeknek kezizálogul lekötése mellett a névérték 75%-áig a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatlábon nyújtanak kölcsönt.

Ezek a kedvezmények 1917. évi december 31-ig maradnak érvényben.

A nevezett két intézet ugyancsak a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatlábon nyújt náluk zálogul elfogadható értékpapírokra kölcsönt, ha a felveendő összeg igazoltan a jelen felhívás alapján aláírt összegek befizetésére szolgál.

A meghosszabbított ily kölcsönök a mérsékelt kamatláb kedvezményében 1917. évi december 31-ig szintén részesülnek.

A fenti befizetési határidők alatt folyósított, és igazoltan a jegyzett összegre történő befizetés czéljaira szolgáló kölcsönök után a fél kívánságára a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatláb helyett 1917. évi december 31-ig évi 5%-os állandó kamatláb biztosítatik.

Ezenfelül az Osztrák-magyar bank és a M. kir. hadi kölcsönpénztár a fent körülírt módozatok mellett azoknak, akik igazolják, hogy a jelen aláírási felhívásban foglalt befizetési határidők alatt az aláírásra becsátott hadi kölcsön jegyzése czéljából más hitelintézetnél (bank, takarékpénztár, hitelszövetkezet stb.) vagy bankczégnél vettek fel kölcsönt, a kölcsön ama részének visszafizetésére, amely az ily irányú kérelem előterjesztésekor még igazoltan fennáll, évi 5%-os állandó kamatlábon fognak új kölcsönt nyújtani, s ennek a kölcsönnek meghosszabbításánál is évi 5%-os állandó kamatlábat fognak alkalmazni; ez a kedvezmény is 1917. évi december 31-ig marad érvényben.

A kormány gondoskodni fog arról, hogy az Osztrák-magyar bank és a M. kir. hadi kölcsönpénztár által a jelen pont értelmében 1917. december 31-ig nyújtott kedvezmények ezen idő eltelte után 1921. évi június 30-ig terjedő hatálylyal a jegybank vagy valamely más a kormány által kijelölendő intézet által nyújtassanak.

13. Az aláírók kívánságára a kibocsátandó kötvényeket a szelvények beváltásával megbízott hivatalos beváltóhelyek és az Osztrák-magyar bank budapesti főintézete 1917. évi december 31-ig költségmentesen fogják megőrizni és kezelni.

Budapest, 1916. évi november hó 18.-án.

Teleszky János s. k.
magyar királyi pénzügyminiszter.